

DEPARTAMENTUL PENTRU STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**EXCEPȚII LEGALE
PRIVIND SPAȚIILE
DESTINATE
FUMĂTORILOR
ÎN STATE MEMBRE
ALE UE**

studiu documentar

Ioan Virgilia

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Virgilia Ioan
Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

CONSIDERAȚII GENERALE.....	4
REGLEMENTĂRI PRIVIND SPAȚIILE PENTRU FUMAT ÎN ROMÂNIA	8
EXCEPȚII PREVĂZUTE DE LEGE ÎN UNELE STATE MEMBRE UE	10
ESTONIA	10
FRANȚA	11
GERMANIA	13
LETONIA	16
MAREA BRITANIE – ANGLIA	16
SPANIA	17
SUEDIA	17
ȚĂRILE DE JOS.....	18
SURSE.....	19

Considerații generale

În anul 2009, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Recomandarea din 30 noiembrie 2009 privind mediile fără fum de tutun (2009/C 296/02, denumită în continuare „Recomandare”)¹ prin care se solicită statelor membre să *asigure o protecție eficientă împotriva expunerii la fumul de tutun în locurile de muncă închise, mijloacele de transport public și spațiile publice închise și, după caz, alte spații publice, astfel cum se prevede la articolul 8 din Convenția-cadru a OMS pentru controlul tutunului*² (CCCT) și pe baza *orientărilor anexate privind protecția contra expunerii la fumul de tutun, adoptate în cadrul celei de-a doua conferințe a părților la CCCT, în termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a CCCT pentru statul membru respectiv sau cel târziu în termen de trei ani de la adoptarea prezentei recomandări.*

Recomandarea invită statele membre să introducă medii fără fum până cel târziu în noiembrie 2012 și invită Comisia să raporteze cu privire la punerea în aplicare, la funcționarea și la impactul măsurilor.

În Raportul Comisiei Europene privind implementarea Recomandării (14 martie 2013)³ se precizează că Recomandarea solicită, de asemenea, adoptarea unor politici complementare de control al tutunului, în special în domeniile încetării și tratamentului dependenței de tutun, precum și adoptarea unor strategii multisectoriale cuprinzătoare. Pentru a facilita punerea în aplicare și monitorizarea Recomandării, se solicită înființarea unor puncte focale naționale, care pot servi schimburilor de informații și a bunelor practici. Principalul obiectiv al mediilor fără fum este de a proteja cetățenii UE împotriva expunerii la fumul de tutun. Mediile fără fum ar putea avea, de asemenea, potențialul de a stimula fumătorii consacrați să renunțe la fumat.

Toate statele membre au raportat că au adoptat acte normative cu scopul principal de a-și proteja cetățenii de expunerea la fumul de tutun la locurile de muncă interioare, locurile publice interioare, transportul public și alte locuri publice (unele state membre ca Belgia, Malta și Slovacia nu au acționat numai împotriva fumului de tutun, ci au extins interdicția și la consumul de țigări electronice în locuri publice închise, baruri și restaurante și alte locuri de muncă; Finlanda a raportat că mai mulți proprietari au interzis consumul acestor produse din proprie inițiativă). Cu toate acestea, domeniul de aplicare al acestor legi variază considerabil de la un stat membru la altul. În anumite state membre, în care protecția sănătății publice intră în competența organismelor regionale, există chiar

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009H1205\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009H1205(01)&from=EN)

² Legea nr.332/2005 privind ratificarea Convenției-cadru a WHO privind controlul tutunului, adoptată la Geneva, Elveția, la 21 mai 2003, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=68246

³ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/tobacco/docs/smoke-free_implementation_report_en.pdf

diferențe semnificative în cadrul aceluiași stat membru. Interzicerea fumatului este reglementată unanim în instituțiile de învățământ, în unitățile care oferă servicii pentru copii, în transportul public și în sectorul sănătății.

O imagine de ansamblu privind interdicțiile legale în statele membre este prezentată în Raportul Comisiei, în tabelul *Overview over smoke-free legislation*⁴.

Toate statele membre au raportat că aplică măsuri pentru implementarea eficientă a politicilor privind fumatul. În majoritatea cazurilor, autoritățile din domeniul sănătății sunt responsabile, dar responsabilitățile sunt adesea împărțite cu alte organisme/agenții, cum ar fi autoritățile pentru muncă, poliția și agențiile pentru siguranța alimentelor. Toate statele membre au introdus sancțiuni pentru nerespectarea dispozițiilor legii, cele mai frecvente fiind amenzile. În caz de încălcări repetate, unitatea respectivă își poate pierde autorizația de funcționare (România, Portugalia, Irlanda, Malta și Austria). Amenzile pentru persoane fizice sunt, în general, într-un quantum mai mic decât cele care pot fi impuse persoanelor juridice. De obicei, quantumul depinde de factori precum gravitatea faptei, dacă este vorba de un act repetat, sau de cifra de afaceri a firmei. Sancțiunile variază de la 14 euro (individual), în Letonia, la 10.000 euro pentru încălcări repetate săvârșite de persoane juridice, în Austria și Grecia.

Toate statele membre au raportat acțiuni efective de implementare, iar unele cazuri au fost soluționate în instanțe. Lipsa resurselor este cel mai adesea raportată a fi principala dificultate în eforturile de aplicare a legii. Mai multe state membre au raportat că aplicarea în sectorul hotelier este cea mai dificilă. O dificultate specifică de aplicare este măsurarea dimensiunii spațiilor (în statele membre în care există excepții pentru anumite spații, iar acestea se bazează pe dimensiunea spațiului). Alte dificultăți sunt „zonele exterioare acoperite” în lunile mai reci (de exemplu, terasele acoperite) sau desemnarea anumitor camere ca „private” pentru a permite fumatul în interior. Statele raportează că excepțiile referitoare la zonele exterioare din spațiile autorizate sunt încă neclare și că au existat mai multe spețe judiciare cu privire la această problemă. Se raportează, de asemenea, că aplicarea este dificilă în închisori, spitale de psihiatrie, case de bătrâni și în spațiile în aer liber din unități sanitare și educaționale.

Informațiile furnizate de statele membre și cercetările în domeniu arată că legislația complexă, cu multe excepții, conduce mai degrabă la interpretări divergente, la probleme de aplicare și de conformare și, prin urmare, la o protecție scăzută a non-fumătorilor. Un studiu din Finlanda a arătat că expunerea angajaților la fumul de tutun, la locurile de muncă cu camere destinate fumătorilor, este semnificativ mai mare decât expunerea angajaților care lucrează în locuri de muncă fără fum.

⁴ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/tobacco/docs/smoke-free_legislation_table_en.pdf

Tot în Raportul Comisiei se precizează că *în timp ce expunerea la fumul de tutun în locuri private (case, mașini) nu este acoperită de Recomandare, un număr de state membre au furnizat totuși informații. Motivul principal este că Recomandarea invită statele membre să acorde o atenție deosebită protecției copiilor și adolescenților. În statele membre cu legislație cuprinzătoare privind fumatul în locurile publice și care au ajuns la un nivel ridicat de implementare, fumatul în locurile private este considerat un risc de expunere la fumatul pasiv pentru copii și adolescenți.*

Majoritatea statelor membre nu au introdus suficiente măsuri legislative pentru a proteja copiii împotriva fumului de tutun în case și mașini. Interdicția de a fuma în mașina personală, dacă sunt prezenți minori, există în Cipru, Franța (din 2015), Marea Britanie (din 2019), Grecia (din 2019), Marea Britanie (din 2015), Irlanda (din 2016), Belgia (2019) etc.

Potrivit Raportului *Fumatul în societate. Capcanele interdicțiilor extreme din Europa privind fumatul și un model incluziv de urmat*⁵, elaborat în 2019 de Forest EU⁶ – organizație britanică înființată în 1979, care militează pentru drepturile fumătorilor, sunt prezentate câteva interdicții speciale, în anumite state europene:

Finlanda și-a actualizat legislația cu privire la vânzarea și importul produselor din tutun în 2016⁷. Scopul declarat al legii este de a elimina utilizarea tutunului și a altor produse de nicotină până în 2030. Pentru a atinge acest obiectiv până la acea dată, când guvernul ar putea începe etapa interzicerii vânzării tuturor produselor din tutun⁸, diferite aspecte ale fumatului sunt fie interzise, fie supuse unei perioade de tranziție: fumatul în mașini în prezența minorilor cu vârste sub 15 ani este ilegal, interzicerea fumatului în locuințele sociale și pe balcoanele personale, terase și acoperișuri⁹. Guvernul are în vedere chiar și interzicerea fumatului în interiorul apartamentelor, în anumite situații.

În **Franța** au fost implementate interdicții de fumat în aer liber la nivel municipal. În 2018, primăria din Strasbourg a implementat interdicția de a fuma în toate parcurile publice, prevăzând ca sancțiune o amendă de 68 euro, menționând că nu ETS (Environmental Tobacco Smoke, adică fumul de tutun din mediul ambiant), ci filtrele țigărilor poluează.¹⁰ Parisul a început aplicarea aceleiași interdicții: din vara anului 2019, fumatul este interzis în 52 de parcuri publice, iar persoanele care sunt surprinse fumând vor fi amendate cu 38 euro.¹¹ Primăria pariziană nu exclude posibilitatea de a face din

⁵ Smoking in society. The pitfalls of extreme smoking bans in Europe and an inclusive way to forward, <http://forestonline.eu/wp-content/uploads/2019/10/Forest-EU-Smoking-in-Society-Report.pdf>

⁶ Freedom Organisation for the Right to Enjoy Smoking Tobacco, <http://forestonline.eu/about>

⁷ Legea privind tutunul, <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2016/20160549>

⁸ How Finland could be a smoke-free country by 2030, <https://cafebabel.com/en/article/how-finland-could-be-a-smoke-free-country-by-2030-5ae00bb8f723b35a145e7d36/>

⁹ Smoking on balconies, <https://suomenash.fi/en/tobacco-policy/tobacco-act/smoking-on-balconies/>

¹⁰ <https://www.thelocal.fr/20180626/strasbourg-become-first-french-city-to-ban-smoking-in-parks/>

¹¹ <https://www.paris.fr/pages/bientot-des-parcs-sans-tabac-5981>

aceasta o regulă generală pentru toate parcurile pariziene. Unele municipalități franceze au implementat, de asemenea, interdicții de fumat pe plaje. În 2018, măsura era deja impusă pe 50 de plaje; de exemplu, pe plaja Ouistreham fumatul este interzis pe doi kilometri, iar amenda este de 38 euro.¹²

În **Letonia**, este interzis fumatul pe balcoanele și logiile din clădirile cu mai multe apartamente, dacă unul dintre locatari are obiecții justificate împotriva fumatului. În plus, locurile private nu sunt excluse din Legea privind protecția copilului, care prevede că expunerea deliberată a unui copil la fumul de tutun reprezintă o formă de abuz fizic.¹³

În **Lituania**, legea interzice utilizarea produselor din tutun pe balcoanele și terasele apartamentelor, dacă unul dintre locatari de opune. Fumatul este interzis, de asemenea, în toate spațiile unde se mănâncă și în alte zone în aer liber, cum ar fi plajele și spațiile în care au loc evenimente sportive.

În **Irlanda**, guvernul lucrează la o propunere de extindere a interdicției de fumat la zonele în aer liber ale barurilor, cafenelelor și restaurantelor.¹⁴

În **Suedia**, în atingerea obiectivelor strategiei “Suedia fără fum de tutun până în 2025”, din iulie 2019 s-a extins interdicția de a fuma la 20m de: zonele de luat masa în aer liber, intrările în orice incintă deschisă publicului, stații, spații închise utilizate pentru activități sportive și toate locurile de joacă.¹⁵

Un capitol separat al Raportului Forest EU este dedicat soluțiilor recomandate legiuitorilor, în spiritul Recomandării Comisiei de a proteja cetățenii de efectele nocive ale ETS, fără a marginaliza fumătorii:

- *locuri publice închise: camerele de fumat separate, bine ventilate, ar trebui să fie o opțiune în spațiile publice închise;*
- *zonele publice în aer liber: fumatul în zonele în aer liber, cum ar fi parcurile, plajele și străzile, nu ar trebui restricționat, cu excepția situațiilor în care sunt prezenți minori;*
- *hoteluri, restaurante și cafenele: camerele pentru fumători ar trebui să fie permise dacă sunt complet separate, delimitate clar și nu sunt accesibile persoanelor sub 18 ani;*

¹² https://www.bfmtv.com/environnement/comment-la-cigarette-est-devenue-indesirable-a-la-plage_AN-201908070008.html

¹³ Legea privind tutunul, <https://likumi.lv/ta/en/en/id/282077-on-the-handling-of-tobacco-products-herbal-products-for-smoking-electronic-smoking-devices-and-their-liquids>

¹⁴ <https://www.independent.ie/irish-news/politics/people-should-be-entitled-to-enjoy-their-meal-in-a-smoke-free-environment-proposal-to-extend-smoking-ban-to-outdoor-food-areas-36838366.html>

¹⁵ <https://www.loc.gov/law/foreign-news/article/sweden-new-rules-on-smoking-in-public-places-and-sale-of-tobacco-enter-into-force/>

- *fumatul în barurile și cazinourile dintr-o singură încăpere, cu o suprafață mică (sub 75m², de exemplu) ar trebui permis;*
- *fumatul trebuie permis în corturile de ospitalitate;*
- *camere de fumat separate, delimitate și bine ventilate ar trebui permise în baruri, restaurante și cluburi de noapte.¹⁶*

Reglementări privind spațiile pentru fumat în România

În **România**, Legea nr.349/2002 pentru prevenirea și combaterea produselor din tutun¹⁷, modificată și completată, stabilește *unele măsuri privind prevenirea și combaterea consumului produselor de tutun, prin interzicerea completă a fumatului în toate spațiile publice închise, în spațiile închise de la locul de muncă și în locurile de joacă pentru copii, prin desfășurarea de campanii de informare și educare a populației, având ca scop protejarea sănătății persoanelor fumătoare și nefumătoare de efectele dăunătoare ale fumatului, prevenirea răspândirii fumatului în rândul minorilor și asigurarea unui nivel adecvat al calității vieții populației.*

În Decizia Curții Constituționale nr.29/27 ianuarie 2016 asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun¹⁸ se statuează următoarele:

Cât privește reglementarea, prin art. 1 pct. 5 și 7 din lege, a excepțiilor referitoare la spațiile în care este permis fumatul, Curtea constată mai întâi că, potrivit legii criticate, este interzis complet fumatul în toate spațiile publice închise, spațiile închise de la locul de muncă, mijloacele de transport în comun, locurile de joacă pentru copii, unitățile sanitare, de învățământ, precum și cele destinate protecției și asistenței copilului, de stat și private. Singura excepție admisă de lege este pentru cazul celulelor pentru deținuți din penitenciarele de maximă siguranță. De asemenea, spre deosebire de vechea reglementare, care permitea fumatul în spații special amenajate pentru fumat, cu respectarea unor condiții, noua reglementare permite amenajarea unor astfel de spații exclusiv în zona de tranzit a aeroporturilor internaționale.

Critica formulată în raport cu principiul constituțional al egalității în drepturi pornește de la o premisă falsă, respectiv aceea a existenței unor drepturi specifice/distincte ale fumătorilor, a căror exercitare trebuie asigurată în mod egal pentru toate persoanele care fumează. Or, Constituția nu consacră dreptul la fumat și nici drepturi specifice ale fumătorilor, astfel că nu se poate susține existența unei discriminări

¹⁶ <http://forestonline.eu/wp-content/uploads/2019/10/Forest-EU-Smoking-in-Society-Report.pdf> , pag.35

¹⁷ ¹⁷ http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.frame

¹⁸ <http://www.cdep.ro/intranet/mof/partea1/2016/0196.pdf>

privind fumătorii sau între fumători prin reglementarea unor spații în care este interzis/permis fumatul. În plus, excepțiile stabilite de legiuitor au o justificare obiectivă, circumscrisă scopului legii.

Din această perspectivă, reglementarea restrictivă a spațiilor în care fumatul este permis reprezintă o opțiune a legiuitorului, care dă expresie dispozițiilor constituționale ce garantează dreptul la viață și dreptul la integritate fizică și psihică al persoanei [art. 22 alin. (1)], dreptul la ocrotirea sănătății, instituind totodată obligația statului de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice [art. 34 alin. (1) și (2)], dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic, respectiv obligația statului de a asigura cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept [art. 35 alin. (1) și (2)], precum și dreptul copiilor și tinerilor la un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor [art. 49 alin. (1)]. Aceste dispoziții constituționale impun statului o serie de obligații pozitive, ce presupun măsuri legislative adecvate pentru realizarea lor, în privința cărora legiuitorul are o largă marjă de apreciere, pentru protecția drepturilor constituționale ale cetățenilor, indiferent dacă aceștia sunt fumători sau nefumători.

Curtea reține totodată că dreptul persoanei de a dispune de ea însăși nu are caracter absolut, acesta fiind condiționat chiar de textul constituțional care îl reglementează: „persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică și bunele moravuri”. De asemenea, potrivit art. 45 din Constituție, „accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate”. Ca urmare, dreptul la libertate economică trebuie înțeles în corelație și cu respectarea altor drepturi și libertăți fundamentale, precum dreptul la viață, dreptul la sănătate și la un mediu sănătos, iar normele criticate sunt menite să asigure realizarea deopotrivă și a acestor drepturi. Interzicerea fumatului în spațiile publice închise nu constituie, în sine, o limitare a libertății economice, ci reprezintă o condiție de exercitare a activităților economice în sensul textului constituțional de referință.

Nu poate fi reținută nici pretinsa încălcare a dreptului de asociere, întrucât nu este prevăzută nicio interdicție pentru nicio persoană, după criteriul opțiunii de a fuma, de a se asocia, în condițiile art. 40 alin. (1) din Constituție, „în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere”.

Excepții prevăzute de lege în unele state membre UE

Estonia

Legea privind tutunul, adoptată în 2005, cu modificările și completările ulterioare¹⁹, enumeră în art.29-31 locurile publice unde fumatul este fie interzis, fie restricționat cu respectarea anumitor condiții.

§ 30. Locurile în care fumatul este restricționat

(1) În cazurile nespecificate la articolul 29²⁰ din prezenta lege, posesorul unui spațiu sau al unei anumite incinte are dreptul de a decide dacă fumatul este permis în spațiu sau incinta respective, ținând seama de subsecțiunile (3) și (4) din această secțiune și de art.31 din prezenta lege.

(2) În următoarele locuri, fumatul este permis numai într-o cameră pentru fumători:

- 1) sediul autorităților guvernamentale de stat și locale;*
- 2) sediul instituțiilor de învățământ superior;*
- 3) sediul instituțiilor culturale;*
- 4) incintele centrelor de recreere;*
- 5) sediul agențiilor sau unităților care furnizează servicii de sănătate;*
- 6) trenuri locale, trenuri pe distanțe lungi și nave de pasageri;*
- 7) camere în care sunt organizate jocuri de noroc, pariuri sau un totalizator;*
- 8) spațiile de birouri și alte spații publice ale întreprinderilor;*
- 9) săli și incinte de sport și incinte de agrement.*

(3) O cameră pentru fumători este o cameră situată într-o clădire sau un vehicul la care se aplică următoarele cerințe:

- 1) camera este marcată cu afișaj ori simbol corespunzătoare care indică permiterea fumatului, precum și informații în limba estonă care să avertizeze că minorii nu au permisiunea de a sta în aceste camere pentru fumători, toate aceste marcaje aflându-se într-un loc vizibil și într-o dimensiune rezonabilă;*
- 2) marcajul „Suitsetamine kahjustab tervist!” (Fumatul dăunează sănătății!) trebuie să fie afișat în cameră în limba estonă, într-un loc vizibil și într-o dimensiune rezonabilă;*
- 3) camera să fie presurizată negativ;*

¹⁹ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/529012018001/consolide>

²⁰ În art.29 sunt enumerate spațiile în care fumatul este complet interzis.

4) fluxul de aer din cameră să nu fie mai mic de 8,4 litri pe secundă pe metru pătrat și, dacă camera nu este utilizată, fluxul de aer poate fi redus la 25% din schimbul normal de aer;

5) sistemul de ventilație a fluxului de aer să fie separat și continuu sau conectat la alte sisteme de evacuare a aerului care funcționează continuu printr-o conductă separată.

(5) Restricțiile prevăzute la subsecțiunea (2) din prezenta secțiune se aplică și consumului de țigări electronice.

§ 31. Fumatul în unitățile de alimentație publică

(1) Este permis să se fumeze într-o unitate de alimentație publică numai în încăperile de fumat speciale acestui scop sau în imediata apropiere a localurilor de vânzare ale unității, pe o extensie sezonieră situată în aer liber.

(2) Serviciile de alimentație publică, în cazul în care alimentele sunt vândute în același timp cu prepararea și servirea lor sau doar cu servirea lor pentru consum în incintă, nu trebuie să se presteze într-o cameră de fumat specificată la subsecțiunea (1) a acestei secțiuni.

(3) Un vânzător are dreptul să nu servească nicio persoană care ignoră interdicțiile și restricțiile stabilite cu privire la fumat în unitățile de alimentație publică și are dreptul de a solicita persoanei respective să părăsească incinta.

Franța

Reglementări privind spațiile în care fumatul este interzis sau restricționat se află în:

- Codul sănătății publice, art.R3512.2-9²¹; art.L3512.1-9²²;
- Decretul din 3 ianuarie 2007 de stabilire a modelelor de semnalare a interzicerii fumatului prevăzute de Codul sănătății publice;²³
- Decretul 2006-1386 din 15 noiembrie 2006 privind stabilirea condițiilor de interzicere a fumatului în spațiile de uz colectiv;²⁴
- Circulara din 29 noiembrie 2006 privind interzicerea fumatului în locurile de uz colectiv (ultima modificare în 2009);²⁵

De la 1 februarie 2007, fumatul este interzis în toate spațiile închise și acoperite, cu acces public sau care constituie locuri de muncă, în instituțiile de sănătate, în toate

²¹ <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA0000033045219/>

²²

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006072665/LEGISCTA000006171552/#LEGISCTA0000032550646

²³ <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000425483>

²⁴ <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000818309/>

²⁵ <https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf/circ?id=4181>

mijloacele de transport în comun și în toate incintele școlilor publice și private, colegiilor și liceelor, precum și unităților destinate primirii, instruirii sau cazării minorilor. Această interdicție este amintită prin semnalizare vizibilă (Decretul nr.1386 din 15 noiembrie 2006).

În ceea ce privește locurile de „convivialitate” (baruri, hoteluri, restaurante, magazine de tutun, cazinouri, săli de jocuri și discoteci), intrarea în vigoare a interdicției a fost stabilită pentru 1 ianuarie 2008, pentru a permite aceste categorii de unități să se adapteze la noile reguli. În locurile închise și acoperite, managerul unității poate să creeze spații rezervate fumătorilor. La locurile de muncă, publice sau private, crearea de spații pentru fumat este supusă avizului comitetului de securitate și sănătate.²⁶

Pentru a proteja nefumătorii de fumatul pasiv, aceste locații trebuie să fie izolate, echipate cu dispozitive de ventilație puternice și nu poate fi furnizat niciun serviciu în interior, în așa fel încât niciun angajat nu trebuie să intre în decurs de o oră după terminarea utilizării camerei. Suprafața acestor spații nu trebuie să depășească 20% din suprafața unității, iar un singur spațiu nu poate depăși 35 de metri pătrați. La intrare trebuie afișat un mesaj preventiv; persoanele cu vârste sub 18 ani nu au acces în aceste spații. Cu toate acestea, crearea spațiilor rezervate fumătorilor nu este permisă în școli, colegii, licee și universități sau în unități de sănătate. De asemenea, administrațiile au primit această recomandare.

Fumatul în afara spațiilor rezervate în acest scop este sancționat cu o amendă fixă în cuantum de 68 euro. Fapta de a favoriza cu bună știință încălcarea interdicției de fumat sau de a nu fi implementat standardele prevăzute de lege aplicabile spațiilor pentru fumat sau a semnalizării aferente, este sancționată cu o amendă fixă de 135 euro.

Crearea de spații rezervate fumătorilor este doar o opțiune, nicidecum o obligație. Decretul 2006-1386 stabilește, în articolele R.3511-2 până la R.3511-4 din Codul sănătății publice condițiile care trebuie respectate pentru funcționarea spațiilor rezervate fumătorilor. Aceste condiții sunt menite a feri nefumătorii (indiferent dacă sunt angajați, furnizori de servicii, lucrători de întreținere etc.) de fumul de tutun, care este foarte volatil. Acesta este motivul pentru care se impune ca eficiența dispozitivului de reîmprospătare a aerului în camera de fumat să fie certificată de instalator sau de persoana care se ocupă de întreținere, în conformitate cu noua dispoziție introdusă de articolul R.3511-4 din Codul sănătății publice, aceste persoane au obligația să efectueze întreținerea regulată a sistemului de ventilație. Un mesaj preventiv de sănătate în conformitate cu ordinul ministrului sănătății trebuie aplicat la intrarea în camera rezervată fumătorilor.

În procedura de amenajare a unei zone de fumat, Decretul prevede consultarea Comitetului pentru Sănătate, Siguranță și Condiții de Muncă (CHSCT) atunci când

²⁶ <https://solidarites-sante.gouv.fr/prevention-en-sante/addictions/article/l-interdiction-de-fumer-dans-les-lieux-publics>

angajatorul intenționează să înființeze un asemenea spațiu. În conformitate cu articolul L.236-2-1 din Codul muncii, doi membri ai CHSCT pot iniția, de asemenea, o discuție pe această problemă, convocând o ședință extraordinară motivată. În absența unui CHSCT, această consultație se efectuează cu reprezentanții personalului și cu medicul de medicină a muncii. Aceste consultări trebuie reînnoite la fiecare doi ani, în cazul în care a fost creat un astfel de spațiu. Prin urmare, legea reafirmă importanța dialogului social cu diferitele părți interesate ale companiei, în special cu reprezentanții angajaților. Acest dialog trebuie, desigur, să facă posibilă realizarea aranjamentelor necesare pentru amenajarea unei camere pentru fumat, dar trebuie să fie și o oportunitate de a discuta implementarea unor măsuri pe termen lung de informare, conștientizare și sprijin pentru fumători. Circulara Ministerului Muncii din 24 noiembrie 2006 (JO din 5 decembrie 2006) specifică normele de aplicare a acestor prevederi în companii.²⁷

În toate clădirile instituțiilor statului, fumatul este interzis complet, inclusiv în birourile individuale. Pentru a evidenția caracterul exemplar al serviciului public în lupta împotriva fumatului pasiv, ministrul serviciului public a recomandat întregului aparat guvernamental să nu înființeze zone de fumat în incintele în care-și desfășoară activitatea. În absența locurilor de fumat, funcționarii sunt, prin urmare, invitați să părăsească sediul administrativ pentru a fuma.

Germania

Sediul materiei se află în Legea federală privind protecția nefumătorilor, din 1995 (ultima modificare în 2019)²⁸ și în Ordonanța privind locurile de muncă, din 2004 (ultima modificare în 2020)²⁹.

Conform legii federale, fumatul este restricționat în spațiile de muncă interioare și în spațiile publice. Zonele pentru fumători pot fi permise în acele mijloace de transport în care este posibil să existe „spații separate fizic” (de exemplu, trenuri sau nave de pasageri). Legea federală se aplică la nivel de landuri, astfel încât toate cele 16 landuri au adoptat legi care restricționează sau interzic fumatul în locurile publice. Legile de la nivel de land pot să difere de legea federală numai în sensul în care sunt mai stricte decât aceasta.

²⁷ <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000820900>

²⁸

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10010907>

²⁹ https://www.gesetze-im-internet.de/arbst_ttv_2004/BJNR217910004.html

Legea pentru protecția nefumătorilor din landul Berlin³⁰, de exemplu, prevede în art.4 excepțiile de la interdicția de a fuma în spații publice:

1. *în spațiile de locuit private sau aflate în folosința exclusivă a rezidenților;*
 2. *în spațiile special amenajate ale unui spital de psihiatrie în sensul art.63 din Codul penal sau ale unui centru de reabilitare în sensul art.64 din Codul penal;*
 3. *în închisori și în spațiile în care deținuții așteaptă transferul sau în alte camere special amenajate;*
 4. *în zonele de așteptare special amenajate din clădirile instanțelor și în zonele special amenajate de așteptare și interogare din secțiile de poliție,*
 5. *în spațiile special amenajate din unitățile de sănătate, în special în psihiatrie și îngrijiri paliative, pentru pacienții cărora medicii le permit fumatul din motive terapeutice;*
 6. *în spațiile special amenajate în incinte, unde rezidenților nu le este permis să fumeze în camerele utilizate în scopuri rezidențiale;*
 7. *în spațiile special amenajate pentru persoanele cu dizabilități, în măsura în care activitatea de îngrijire ar putea fi periclitată;*
 8. *pentru actori și participanți pe scene și în zona scenei, în conformitate cu Secțiunea 18 Paragraful 1 Clauza 2 din Ordonanța privind clădirile speciale din 18 aprilie 2005 (GVBl. P. 230);*
 9. *în restaurantele care sunt clar marcate ca restaurante shisha în zona de intrare din exterior. Restaurantele Shisha sunt acele restaurante în care fumatul din dispozitive cu apă este oferit în principal și nu sunt servite băuturi alcoolice. Persoanelor cu vârsta sub 18 ani nu li se permite accesul la un restaurant shisha;*
 10. *în restaurante sau cluburi din unități sportive care sunt marcate ca restaurante pentru fumători în conformitate cu §4 a paragraful 1;*
- (2) *În cursul unui interviu sau interogatoriu, persoanei care urmează să fie interviuată sau interogată i se poate permite să fumeze, prin derogare de la secțiunea 2 alineatele (1) și (2). Persoana care conduce interviul sau interogatoriul decide asupra permisiunii.*
- (3) *Fără a aduce atingere secțiunii 2 alineatele 1 și 2, operatorul poate amenaja spații pentru fumat separate în restaurantele sau cluburile din incinte sportive, dacă sunt delimitate și închise atât pentru oaspeții fumători, cât și pentru nefumători. Operatorul unui restaurant nu va permite persoanelor cu vârste sub 18 ani să stea într-o cameră*

³⁰https://www.rauchfrei-info.de/fileadmin/main/data/Dokumente/Nichtraucherschutzgesetze/nichtraucherschutzgesetz_Berlin.pdf

pentru fumători, cu excepția discotecilor la care au acces persoanele cu vârsta sub 18 ani.

(4) Angajații unităților menționate în secțiunea 2 (1) pot, dacă nu sunt disponibile zone exterioare și nu există alte opțiuni de fumat sau nu pot fi create în afara clădirilor și a spațiilor închise, să fumeze în camere special amenajate și închise.

(5) Prevederile cu caracter de excepție trebuie să excludă orice pericol pentru sănătate cauzat de fumatul pasiv.

Art.4a - Excepții privind restaurantele în care se fumează

(1) Operatorul poate marca un restaurant ca fiind pentru fumători, dacă restaurantul nu are o cameră separată alăturată și suprafața restaurantului este mai mică de 75 de metri pătrați.

(2) Operatorul unui restaurant pentru fumători nu va permite persoanelor cu vârste sub 18 ani să intre sau să rămână în restaurant.

(3) Într-un restaurant pentru fumători nu pot fi servite mese pregătite la fața locului.

(4) Un restaurant pentru fumători, conform paragrafului, 1 trebuie să fie marcat cu semne clar vizibile în zona de intrare. În același mod, trebuie să se afișeze interdicția de intrare pentru persoanele cu vârste sub 18 ani.

(5) Operatorul trebuie să notifice autoritățile competente că restaurantul este etichetat ca restaurant pentru fumători în termen de patru săptămâni. Același lucru este valabil și pentru eliminarea cerințelor de etichetare.

(6) Autoritatea competentă va interzice funcționarea unui restaurant pentru fumători în cazul în care nu sunt îndeplinite cerințele de la alineatul (1), dacă se servesc mese preparate la fața locului sau dacă persoanele cu vârste de 18 ani au permisiunea de a intra și sta în restaurant.

(7) Prevederile alineatelor (1) - (6) se aplică, de asemenea, restaurantelor club din centrele sportive.

Conform prevederilor legii berlineze, nerespectarea restricțiilor și interdicțiilor privind fumatul, cu intenție sau din culpă, se sancționează cu amendă de până la 100 euro pentru persoane fizice și până la 1.000 euro pentru persoane juridice.³¹

³¹

<https://www.berlin.de/lb/drogen-sucht/gesetze/nichtraucherschutzgesetz/berliner-nichtraucherschutzgesetz/>

Letonia

Legea privind produsele din tutun, produsele vegetale pentru fumat, aparatele electronice pentru fumat și lichidele acestora³² enumeră în Secțiunea 10 spațiile în care fumatul este complet interzis, cu menționarea următoarelor excepții:

(3) Hotelurile și alte unități de cazare pot avea camere speciale în care fumatul este permis.

(4) Se va permite fumatul în cazinouri și în sălile de jocuri, într-o cameră special destinată fumatului sau într-o cameră special separată destinată fumatului și care apare separată structural în planul de inventar tehnic al clădirii și care este prevăzută cu ventilație. Această cameră trebuie să ocupe cel mult 50% din suprafața publică totală a spațiului și trebuie să fie amplasată cât mai departe de intrare. În această cameră trebuie să existe un mesaj de informare sau un simbol relevant.

(5) O cameră special amenajată pentru fumat poate fi amenajată în sălile de așteptare publice ale unui aeroport internațional, amplasată după punctele de control de securitate.

(6) O interdicție de fumat trebuie indicată printr-un mesaj informativ, utilizând semnul „Fumatul interzis” (litere albe pe fond roșu), iar permisiunea de fumat folosind semnul „Fumatul permis” (litere albe pe fond verde) sau un simbol relevant. În plus, față de mesajul informativ „Fumatul permis” sau simbolul folosit care indică o permisiune de fumat, va fi plasat și mesajul informativ „Fumatul ucide - renunță acum!”.

Marea Britanie – Anglia

Potrivit Regulamentului no.765/2007 privind zonele fără fum³³, excepțiile enumerate de actul normativ se referă la: spațiile private, unitățile de cazare și ospitalitate, închisori, unități sanitare și de îngrijire, evenimente culturale, resorturi offshore, institute de cercetare și testare, centre de psihiatrie și vehicule.

În art.7 face referire la magazinele de tutun specializate:

Într-un magazin specializat de tutun, în care au acces persoane care testează trabucuri și tutun de pipă, este permis fumatul doar pe durata testării mostrelor, în cazul în care:

(a) are tavan și, cu excepția ușilor și ferestrelor, este complet închis pe toate părțile de pereți solizi, din podea până în tavan;

³² <https://likumi.lv/ta/en/en/id/282077>

³³ <https://www.tobaccocontrolaws.org/files/live/England/England%20-%20SF%20%28Exemptions%20and%20Vehicles%29%20Regs%202007%20-%20national.pdf>

(b) nu are un sistem de ventilație care să ventileze fumul în incinte pentru nefumători;

(c) nu are o ușă care să se deschidă spre spații fără fum ori care să se închidă mecanic imediat;

(d) este marcat în mod clar ca spațiu în care este permis fumatul.

(2) În prezentul regulament, „trabuc” are aceeași semnificație ca în Ordinul 2003 privind produsele din tutun (descrieri de produse)³⁴ și „magazin de tutun specializat” are același sens ca în Legea privind publicitatea și promovarea tutunului 2002³⁵.

Spania

Articolul 8 al Legii nr.28/2005 privind măsurile sanitare împotriva fumatului și de reglementare a vânzării, furnizării, consumului și publicității produselor din tutun³⁶ prevede singurele excepții, respectiv în hoteluri, pensiuni sau unități similare, până la 30% din numărul de camere pot fi spații pentru fumători dacă:

- a) se află în zone separate de restul încăperilor și au ventilație independentă;*
- b) sunt marcate corespunzător;*
- c) clientul este informat în prealabil cu privire la tipul de cameră care i se pune la dispoziție;*
- d) angajații nu pot intra în aceste camere în timp ce un client se află în interior, cu excepția situațiilor de urgență.*

Suedia

Legea privind tutunul și produsele similare 2018:2088³⁷ prevede excepții în secțiunile 4-7, Capitolul 6 – Spațiile pentru nefumători:

Excepții de la interzicerea fumatului

Secțiunea 4. Prevederile secțiunii 2³⁸ nu se aplică în ceea ce privește locuințele și alte spații pentru locuit, care nu sunt ocazionale.

Secțiunea 5. Fumatul este permis în spațiile enumerate la Secțiunea 2 pct.4, 6 și 7³⁹ sau în părți ale acestor spații, dacă acestea sunt delimitate în mod special pentru

³⁴ <https://www.legislation.gov.uk/ukxi/2003/1471/contents>

³⁵ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/36/contents>

³⁶ https://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/I28-2005.html#a7

³⁷ https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20182088-om-tobak-och-liknande-produkter_sfs-2018-2088

³⁸ Secțiunea 2 enumeră spațiile în care fumatul este complet interzis.

³⁹ Transport public intern și stații; restaurante și alte servicii de alimentație publică; adunări sau evenimente publice.

fumat. Același lucru este valabil și pentru spațiile menționate la pct.1⁴⁰ și care sunt accesibile numai pentru personal.

Secțiunea 6. Fără a aduce atingere Secțiunii 2, fumatul poate fi permis în restaurante și alte unități de servire doar în camere separate, special destinate fumatului. Camerele în care este permis fumatul pot forma doar o mică parte din zona de servire. Camerele trebuie amplasate astfel încât vizitatorii să nu fie nevoiți să treacă prin ele.

Țările de Jos

Potrivit Legii privind tutunul⁴¹ și a informațiilor oferite de Ministerul Agriculturii, Mediului și Calității Alimentelor⁴², sunt exceptate de la interzicerea fumatului terasele în aer liber, zonele pentru fumători și zonele private.

Fumatul este permis pe o terasă exterioară, dacă fumul nu intră în interiorul unității. O terasă în aer liber trebuie să fie complet deschisă pe cel puțin o parte și să nu poată fi ecranată cu jardiniere sau alt material. Partea deschisă poate fi partea de sus. Când terasa este acoperită cu o copertină sau o umbrelă de soare, una dintre părți trebuie să fie complet deschisă. Dacă o terasă în aer liber se extinde pe mai multe laturi ale unei proprietăți, fiecare secțiune a unei terase conectate pe fiecare parte a proprietății contează ca o terasă separată. De exemplu, o terasă conectată situată pe (o parte din) față și (o parte din) laterala unei clădiri (așa-numita terasă în formă de L) nu este considerată ca o terasă unică, ci ca 2 terase separate. Atât pentru terasa din față, cât și pentru partea laterală a clădirii, o parte trebuie să fie complet deschisă.

Fumatul pe terasa unui centru comercial interior nu este permis. Există interdicția totală de a fuma într-un centrul comercial, implicit pe terasele din centrul comercial respectiv.

Corturile de evenimente în care se prestează servicii de alimentație publică și/sau unde au loc anumite activități organizate, cum ar fi spectacole de muzică, nu pot fi considerate terase, iar fumatul nu este permis, chiar dacă aceste corturi sunt deschise pe una sau mai multe părți.

⁴⁰ Spații destinate îngrijirii copiilor, activităților școlare sau altor activități pentru copii sau tineri, precum și în curțile școlilor și în zonele corespunzătoare în aer liber din grădinițe și centre de agrement.

⁴¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0004302/2021-03-09>

⁴² <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/roken-en-tabak/uitzonderingen-rookverbod-buitenterrassen-rookruimten-priveruimten>

Zonele pentru fumători nu sunt permise în unitățile de alimentație publică. Începând cu 1 iulie 2021, spațiile de fumat din clădirile publice (unități medicale, de educație, cultură, sport, și administrație publică) vor fi interzise, iar de la 1 ianuarie 2022 și cele din clădirile de afaceri.

Până la 1 ianuarie 2022, spațiul pentru fumători din clădirile de afaceri trebuie să îndeplinească cerințe specifice:

- să fie închis cu o ușă;
- să fie marcat ca spațiu pentru fumători;
- să nu provoace probleme de fum în zonele adiacente;
- să nu se lucreze în spațiul de fumat;
- să nu fie un spațiu de trafic; prin camera pentru fumători să nu se treacă pentru a ajunge la o altă cameră;
- camera pentru fumători să nu fie camera pentru copiatoare sau o sală de ședințe;
- să fie desemnată permanent ca o cameră pentru fumători; utilizarea alternativă a unei camere ca spațiu de lucru și zonă pentru fumători nu este permisă.

Obligația pentru asigurarea unui loc de muncă fără fum nu se aplică în spațiile private. Doar persoana care deține un titlu asupra spațiilor private stabilește politica de fumat care se aplică.

Surse

1. *Global Health Advocacy Incubator*, <https://www.tobaccocontrolaws.org/> ;
2. *The Tobacco Control Scale*, 2019, <https://www.tobaccocontrolscale.org/TCS2019.pdf> ;
3. *Key documents on smoke-free environments*, Comisia Europeană, https://ec.europa.eu/health/tobacco/key_documents_en#anchor1 ;
4. *Overview of smoke-free legislation*, https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/tobacco/docs/smoke-free_legislation_table_en.pdf;
5. *Reglementări legislative europene și ale statelor membre cu privire la fumat*, 2014, Direcția de studii și documentare legislativă, Camera Deputaților, <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2014&par2=11959> .